

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 2. november 2022 av Høyesterett i avdeling med

justitiarius Toril Marie Øie
dommer Ragnhild Noer
dommer Espen Bergh
dommer Cecilie Østensen Berglund
dommer Erik Thyness

HR-2022-2104-A, (sak nr. 22-085923STR-HRET)
Anke over Frostating lagmannsretts dom 17. mai 2022

A (advokat John Christian Elden)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Kaia Strandjord)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Østensen Berglund:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder anke over lovanvendelsen og straffutmålingen etter domfellelse for kjøp av seksuelle tjenester, i det vesentlige fra mindreårige. Den reiser blant annet spørsmål om det som hevdes å være et såkalt sugardating-forhold, rammes av straffeloven.
- (3) A, født i 1966, ble 8. juni 2021 tiltalt for seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år (straffeloven § 302), kjøp av seksuelle tjenester fra mindreårige (§ 309 første ledd) og kjøp av seksuelle tjenester fra voksne (§ 316 første ledd). Det dreier seg om flere tilfeller av seksuell omgang med unge jenter som A kom i kontakt med på såkalte sugardating-nettsider. For én av jentene gjaldt tiltalen kjøp av seksuelle tjenester både før og etter at hun fylte 18 år.
- (4) Ved Trøndelag tingretts dom 25. august 2021 ble A dømt for én overtredelse av straffeloven § 302, fem overtredelser av § 309 første ledd og én overtredelse av § 316 første ledd. Straffen ble satt til fengsel i to år. Han ble frifunnet for to tiltaleposter, som ble frafalt av møtende aktor under hovedforhandlingen. Han ble også dømt til å betale oppreisningserstatning på 80 000 kroner til én fornærmet som var 15 år på handlingstiden.
- (5) A anket dommen til lagmannsretten. Anken gjaldt bevisvurderingen, lovanvendelsen under skyldspørsmålet og straffutmålingen. Lagmannsretten tillot ikke fremmet den delen av saken som gjaldt bevisbedømmelsen knyttet til straffeloven § 302, men henviste anken over de øvrige forholdene til ankebehandling.
- (6) Frostating lagmannsrett avsa 17. mai 2022 dom, hvor straffen på to år ble opprettholdt. Dommen har slik domsslutning:
- «1. A, født 00.00.1966, dømmes for fem overtredelser av straffeloven § 309 første ledd og to overtredelser av straffeloven § 316 første ledd. Sammenholdt med forholdet som er rettskraftig avgjort i Trøndelag tingretts dom 25. august 2021, fastsettes straffen til fengsel i 2 – to – år, jf. straffeloven § 79 a. Han tilkommer 24 – tjuefire – dager for utholdt varetekt.
  - 2. A dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale oppreisningserstatning til B med 80 000 – åttitusen – kroner med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.»
- (7) Domfellelsen i lagmannsretten omfattet to forhold etter straffeloven § 316. Dette skyldes at det underveis i saken ble klart at ytterligere ett forhold som var påbegynt mens en av jentene var mindreårig, varte til etter fylte 18 år.
- (8) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen og straffutmålingen. Det er særlig anført at forholdene var et resultat av «sugardating»-relasjoner, og at dette ikke rammes av straffelovens bestemmelser om kjøp av seksuelle tjenester.

Mitt syn på saken

Nærmere om de faktiske forhold

- (9) Domfellelsen gjelder flere tilfeller av seksuell omgang mot vederlag med fem jenter under 18 år, hvorav to fylte 18 år i løpet av den perioden domfellelsen gjelder. Én av jentene var 15 år gammel da kontakten ble innledet. Samlet sett pågikk handlingene over en periode på tre og et halvt år. Tiltalte hadde relasjon med noen av jentene parallelt.
- (10) Om den nærmere kontakten heter det i lagmannsrettens dom:

«A opprettet høsten 2016 profil på nettstedene ‘richmeetsbeautiful.com’ og ‘sugardaters.com’. Nettstedene skal være en møteplass for eldre og ressurssterke menn (benevnt ‘sugardaddy’) som søker yngre kvinner (kalt ‘sugarbabe’). Gjennom nettstedene kom A i kontakt med [jentene].

...

Overfor alle jentene har A presentert seg som en mann med romslig økonomi, med bolig i flere av landets større byer og hytte på fjellet. Han har fremhevet at han vil tilby jentene opplevelser, reiser og gaver. Etter at han har etablert kontakt med jentene via nettstedet, har han bedt om at de skal kommunisere på e-post eller sms. Innholdet i korrespondansen er klart seksuelt motivert. Det fremkommer tydelig at ‘kjemi’ som A var ute etter, knytter seg til seksuell kjemi. ...

Etter noe dialog på e-post eller sms, har A og den enkelte jente avtalt å møtes. Noen ganger var det seksuell omgang ved første møte. Med unntak av middag eller kafé-besøk i forbindelse med kontaktetableringen, har det i liten grad vært tale om opplevelser utenfor hotellrommet hvor A har bodd.»

- (11) A erkjente for lagmannsretten å ha hatt seksuell omgang med jentene, og at de mottok vederlag i hovedsak som kontanter gitt i rosa konvolutter. Han ga uttrykk for at det ikke dreide seg om kjøp av seksuelle tjenester, men rollespill der motivasjonen var å utforske relasjonen mellom en eldre mann og en yngre kvinne. Videre hevdet han at det verken fra hans eller jentenes side var satt betingelser om vederlag. Om dette heter det i lagmannsretten dom:

«Lagmannsretten utelukker at A ville gitt penger til jentene i det omfang det her er tale om uten at han fikk seksuelle tjenester som gjenytelse. ...

Relasjonene har få eller ingen elementer av det som karakteriserer et ordinært parforhold. Lagmannsretten peker for det første på den svært store aldersforskjellen, som er fra 34 til 39 år. Han har gitt uriktig informasjon om navn, arbeid, familieforhold mv., og han har krevd diskresjon og hemmelighold. Det er liten grad av gjensidig tillit og fortrolighet. Forholdene er klart ubalanserte: Det er A som gir premissene for hva relasjonen skal bestå i og for møtene. Det har vært opp til ham å avgjøre om de har riktig ‘kjemi’, det vil si forutsetningen for at han vil velge å gå over i en fase hvor han yter vederlag. Som nevnt har relasjonen bestått i lite annet enn seksuell omgang på et hotellrom.»

- (12) Det fremgår for øvrig av lagmannsrettens dom at det var et tydelig mønster i hvordan A innledet kontakten med jentene og hvilke forventninger han har hatt til hva de skulle bidra med av seksuelt samvær for at han skulle gi dem pengegaver.

Rettslige utgangspunkter

- (13) Kjøp av seksuelle tjenester fra mindreårige er regulert i straffeloven § 309, som lyder:

«Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som

- a. skaffer seg eller en annen seksuell omgang eller handling med en person under 18 år ved å yte eller avtale vederlag,
- b. oppnår seksuell omgang eller handling med en person under 18 år ved at slikt vederlag er avtalt eller ytet av en annen, eller
- c. på den måten som beskrevet i bokstav a eller b får en person under 18 år til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang med seg selv.

Er den seksuelle omgang eller handling skjedd på en særlig krenkende måte, uten at forholdet straffes etter strengere bestemmelser, er straffen fengsel inntil 3 år.»

- (14) Straffeloven § 316 regulerer kjøp av seksuelle tjenester fra voksne. Bestemmelsen har samme ordlyd som § 309, med unntak for alder på den som mottar vederlaget. Strafferammen etter § 316 er videre bot eller fengsel i inntil ett år. Likheten mellom de to bestemmelsene innebærer at de spørsmål anken reiser, langt på vei kan behandles felles.
- (15) Kjøp av seksuelle tjenester fra personer under 18 år ble straffbart ved lov 11. august 2000 nr. 76, og kjøp av seksuelle tjenester fra voksne ble straffbart ved lov 12. desember 2008 nr. 104.
- (16) Det er på det rene at A har hatt seksuell omgang med jentene, og at de har mottatt penger og gaver. Etter ordlyden i straffeloven § 309 og § 316 er det imidlertid et vilkår for straffbarhet at han skaffet seg seksuell omgang ved å yte eller avtale vederlag. I dette ligger det et årsakskrav mellom den seksuelle omgangen og vederlaget. Et sentralt spørsmål i denne saken er hva som nærmere ligger i dette kravet. Dernest er det spørsmål om straffebudene må tolkes innskrenkende – slik A har anført – som følge av at handlingen ikke kan anses rettsstridig, eller fordi bestemmelsen i Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8 om retten til privatliv ellers vil være krenket.

Årsakskravet

- (17) Kravet til årsakssammenheng mellom vederlaget og tjenesten ble drøftet i Ot.prp. nr. 48 (2007–2008) om kriminalisering av kjøp av seksuelle tjenester, side 11–12, med det siktemål å unngå at bestemmelsen skulle ramme for vidt. Her tok departementet blant annet opp spørsmålet om det burde være et vilkår at det seksuelle samværet skjer «tilfeldig», og uttalte:

«Såfremt bindeleddet mellom partene i all hovedsak er selve utvekslingen av seksuell omgang eller handling mot vederlag, er det ikke grunn til å avgrense definisjonen av

prostitusjon mot disse tilfellene. Faste forhold som i større grad har karakter av vanlig parforhold faller utenfor definisjonen av prostitusjon».

- (18) Forarbeidene viser dermed at det ikke er tilstrekkelig for å konstatere årsakssammenheng at vederlaget har medvirket til den seksuelle omgangen eller handlingen – det kreves noe mer. For at forholdet skal rammes av bestemmelsen, må bindeleddet *i all hovedsak* være selve utvekslingen av seksuelle tjenester mot vederlag. Også faste seksuelle forhold mot vederlag omfattes i utgangspunktet, men slike forhold må etter forarbeidene avgrenses mot faste forhold som «i større grad har karakter av vanlig parforhold».
- (19) Om vederlaget gis i form av penger, alkohol, narkotika, gjenstander – typisk telefon eller klær – eller tjenester, er ikke avgjørende. Terskelen for hva som regnes som vederlag, vil videre være lavere for barn enn for voksne, jf. høringsnotatet fra juli 2007 til forslag om kriminalisering av sex-kjøp fra daværende Justis- og politidepartementet. Det er ikke et krav at det er inngått en uttrykkelig avtale om kjøp av seksuelle tjenester, så lenge forutsetningen om vederlag har vært forstått av de involverte, jf. Magnus Matningsdal, Norsk Lovkommentar, note 1962 til straffeloven § 309 og note 2027 til straffeloven § 316, á jour per 1. juli 2022. Det er heller ikke noe vilkår at utvekslingen av vederlag og tjenester skjer samtidig.
- (20) A har anført at «sugardating» faller utenfor straffelovens bestemmelser om kjøp av seksuelle tjenester. Jeg skal derfor knytte noen merknader til dette.
- (21) Uttrykket sugardating har ingen bestemt definisjon, men er i skranken i Høyesterett beskrevet som tilfeller der en person, typisk en voksen mann, betaler en annen person, ofte en ung kvinne, for et forhold. Relasjonen rommer gjerne et seksuelt forhold, men vil også i varierende grad omfatte annet samvær, reiser mv. I mange tilfeller tar ikke partene del i hverandres liv utover dette. Relasjonen skiller seg fra hva man tradisjonelt forbinder med både faste forhold og kjøp av seksuelle tjenester.
- (22) Slik jeg ser det, er det ved vurderingen av om handlingene rammes av straffeloven, ikke avgjørende hva forholdet kalles eller hvordan partene kom i kontakt med hverandre. Det avgjørende er om bindeleddet mellom partene i all hovedsak er selve utvekslingen av seksuelle tjenester mot vederlag. Man må dermed vurdere de enkelte tilfellene konkret. Det er derfor ikke nødvendig for meg å gå nærmere inn på innholdet i uttrykket sugardating.

Rettsstridsreservasjonen

- (23) A har anført at selv om forholdene i vår sak skulle omfattes av ordlyden i straffeloven, er de ikke rettsstridige. Det er særlig pekt på at relasjonene faller utenfor formålet med bestemmelsene.
- (24) Selv om det ikke er uttrykkelig nevnt i straffebestemmelsen, er det i norsk strafferett et alminnelig vilkår for straffbarhet at den aktuelle handlingen er rettstridig. Det er et grunnleggende tolkningsprinsipp at ordlyden i ethvert straffebud må leses med forbehold om unntakstilfeller det ikke har vært meningen å ramme med straff. Jeg nøyer meg her med å vise til Rt-2000-646 på side 652.

- (25) Straffeloven § 309 gjelder kjøp av seksuelle tjenester fra mindreårige. Her er det først og fremst behovet for vern av barn mot seksuell utnytting som har vært fremtredende i begrunnelsen, jf. Ot.prp. nr. 28 (1999–2000), side 84.
- (26) For straffeloven § 316 om kjøp av seksuelle tjenester fra voksne er situasjonen noe annerledes. Her har særlig bekjempelse av menneskehandel, men også seksuell utnytting av sårbare voksne, stått sentralt i begrunnelsen for kriminaliseringen. Dette er trukket frem en rekke steder i forarbeidene, jf. eksempelvis Ot.prp. nr. 48 (2007–2008) side 5 og 8. Det fremgår her at departementet mente at det var nødvendig med et generelt forbud mot kjøp av seksuelle tjenester for å hindre at slike tjenester blir kjøpt fra ofre for menneskehandel. Norges internasjonale forpliktelser etter blant annet FNs konvensjon 15. november 2000 om grenseoverskridende organisert kriminalitet og dens protokoll om menneskehandel med videre – Palermo-protokollen – er også trukket frem. Det er videre vist til at et slikt forbud vil kunne bidra til et svekket kundegrunnlag og derved hindre at prostitusjonsmarkedet øker.
- (27) Spørsmålet er om dette innebærer at straffebudet er begrenset til å beskytte spesielt utsatte eller sårbare mennesker, slik at det ikke rammer kjøp av seksuelle tjenester generelt.
- (28) Dette er drøftet i høringsnotatet om kriminalisering av sex-kjøp fra juli 2007. I høringsnotatet, side 6, gikk departementet inn for å kriminalisere kjøp av seksuelle tjenester generelt, og ikke avgrense straffebudet til «kjøp av sex av spesielt utsatte og sårbare mennesker». Som begrunnelse ble det vist til at kjøp av seksuelle tjenester er uønsket uansett årsak til at den enkelte selger dette. Departementet fremhevet at skadevirkningene ikke er begrenset til bestemte grupper, og at også andre enn ofre for menneskehandel kan være i en sårbar posisjon. Likhets hensyn, sammen med hensynet til straffebudets effektivitet, tilsa derfor at det ikke skulle skilles mellom ulike grupper som selger seksuelle tjenester.
- (29) Disse synspunktene ble fulgt opp i Ot.prp. nr. 48 (2007–2008), hvor det også vises til at forslaget om å kriminalisere kjøp av seksuelle tjenester generelt fikk bred støtte under høringen. Jeg viser her til punktene 5.2.1, 5.2.2 og 5.2.3 i proposisjonen.
- (30) Etter mitt syn er det ikke tvilsomt at kjøp av seksuelle tjenester der årsakskravet er oppfylt, vil være straffbare etter norsk rett, uansett om den som yter tjenesten, er spesielt sårbar eller ikke. Dette gjelder kjøp av seksuelle tjenester fra både barn og voksne. Basert på forarbeidene er det derfor ikke grunnlag for å fastslå at rettsstridsreservasjonen tilsier en innskrenkende tolking av lovbestemmelsene.

Skadefølgeprinsippet

- (31) A har videre gjort gjeldende at skadefølgeprinsippet i norsk rett er et grunnvilkår for kriminalisering og innebærer at de aktuelle straffebudene må tolkes innskrenkende.
- (32) Kjernen i skadefølgeprinsippet er at lovgiver ikke bør kriminalisere handlinger som ikke er egnet til å medføre skade eller fare for skade, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) punkt 7.5.2. Prinsippet gir veiledning til lovgiver og er ingen absolutt regel som avskjærer muligheten for å kriminalisere handlinger som ikke medfører skade eller fare for skade, se

proposisjonen punkt 7.5.1. Men prinsippet kan være et tolkningsmoment når det er spørsmål om et straffebud bør tolkes innskrenkende.

- (33) Jeg finner det klart at skadefølgeprinsippet ikke tilsier at straffeloven § 309 og § 316 skal tolkes snevrere enn det som følger av ordlyden. Lovgiverviljen er kommet klart til uttrykk i bestemmelsen, tolket i samsvar med forarbeidene. Uansett går det frem av det jeg har gjort rede for om bakgrunnen for straffebudene, at formålet nettopp har vært å begrense skade.

EMK artikkel 8 – retten til respekt for privatliv og familieliv

- (34) Det er videre anført fra As side at EMK artikkel 8 om retten til privatliv legger skranker på myndighetenes adgang til å kriminalisere seksuelle forhold, slik at handlingene av den grunn ikke er straffbare.
- (35) Uttrykket «privatliv» i EMK artikkel 8 favner vidt, og det er ikke tvilsomt at også en persons seksuelliv faller inn under bestemmelsen. Som utgangspunkt vil dette også omfatte seksuelle relasjoner, jf. blant annet EMDs dom 29. juli 2002 *Pretty mot Storbritannia* avsnitt 61, som imidlertid omhandlet andre problemstillinger.
- (36) Rekkevidden av EMK artikkel 8 på dette feltet er drøftet i Ot.prp. nr. 48 (2007–2008), punkt 5.1.3. Departementet la her til grunn at EMK verner retten til å etablere og utvikle seksuelle relasjoner, men at den ikke omfatter muligheten til å skaffe seg seksuelle tjenester mot vederlag. Det er vist til at den seksuelle relasjonen i et slikt tilfelle er omgjort til en vare eller tjeneste, som ikke faller inn under artikkel 8.
- (37) Det er ikke nødvendig for meg å konkludere i spørsmålet om hva som omfattes av artikkel 8, fordi jeg uansett mener at vilkårene for å gjøre inngrep i en eventuell rettighet er oppfylt etter EMK artikkel 8 nr. 2.
- (38) Etter denne bestemmelsen kan det gjøres inngrep i retten til privatliv så lenge det har hjemmel i lov, har et legitimt formål og er nødvendig i et demokratisk samfunn. Det er ikke tvilsomt, og heller ikke omtvistet, at de to første vilkårene er oppfylt.
- (39) Når det gjelder det tredje vilkåret, synes det ikke å være avgjørelser fra EMD som kaster lys over spørsmålet om inngrepet er nødvendig i et tilfelle som vårt. Derimot gir internasjonale forpliktelser atskillig veiledning.
- (40) Etter Europarådskonvensjonen om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk artikkel 19, er Norge forpliktet til å kriminalisere ulike forhold som knytter seg til kjøp av seksuelle tjenester fra barn. Dette omfatter blant annet det å utnytte et barn for slike formål og å benytte seg av et barns prostitusjon. Etter artikkel 3 bokstav a omfatter begrepet «barn» alle personer under 18 år.
- (41) Videre skal Norge etter FNs konvensjon om barns rettigheter (barnekonvensjonen) artikkel 34, sørge for å beskytte barn mot alle former for seksuell utnyttning. Det skal treffes egnede tiltak for å hindre at noen tilskynder et barn til å delta i ulovlig seksuell aktivitet eller utnytter barn ved prostitusjon. Det er ikke et krav om kriminalisering av handlinger, men konvensjonen er ment å gi en sterk beskyttelse av barn opp til 18 år.

- (42) Når det særlig gjelder barn mellom 16 og 18 år, som er over den seksuelle lavalderen i Norge, viser jeg videre til uttalelsene i forarbeidene om behovet for å beskytte unge mennesker mot seksuell utnyttning og misbruk. Mindreårige har gjennomgående ikke samme evne som voksne til å overskue konsekvensene av sine valg og kan lettere la seg friste av betaling og gaver, jf. høringsnotatet om kriminalisering av sex-kjøp, side 7.
- (43) Jeg tilføyer at dette etter mitt syn ikke stiller seg annerledes for de postene i tiltalen som gjelder kjøp av seksuelle tjenester der den mindreårige fylte 18 år mens forholdet pågikk, og forholdet ble avsluttet kort tid etter. De påfølgende handlingene i saken her må etter mitt syn ses på som en fortsettelse av relasjonen som forelå, og hvor faren for utnyttning og misbruk allerede var inntrådt.

Den konkrete vurderingen

- (44) Ved den konkrete vurderingen av saken må det tas utgangspunkt i at de aktuelle bestemmelsene skal forstås etter sin ordlyd. Avgjørende for om straffeloven § 309 og § 316 er overtrådt, er derfor om bindeleddet mellom partene i all hovedsak er selve utvekslingen av seksuelle tjenester mot vederlag.
- (45) Lagmannsretten har lagt til grunn for alle tiltalepostene at relasjonene hadde få eller ingen elementer av det som kan karakteriseres som et ordinært parforhold. De besto av lite annet enn seksuell omgang på et hotellrom, og utvekslingen av seksuelle tjenester mot vederlag var bindeleddet i relasjonen mellom tiltalte og jentene. Etter mitt syn beskriver lagmannsretten her forhold som uten tvil rammes av straffelovens bestemmelser om kjøp av seksuelle tjenester, uavhengig av partenes eventuelle betegnelse på relasjonen. Både lagmannsrettens generelle lovforståelse og den konkrete rettsanvendelsen er derfor riktig.

Straffutmålingen

Straffeloven § 302 – seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år

- (46) Det mest alvorlige forholdet gjelder overtredelse av straffeloven § 302 om seksuell omgang med barn under 16 år. Bestemmelsen har en øvre strafferamme på inntil seks år. Forholdet ble endelig avgjort ved tingrettens dom og knytter seg til As relasjon med B.
- (47) Ved fastsettelse av straffen tar jeg utgangspunkt i Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) punkt 7.12.4.5, hvor det er lagt til grunn at ett tilfelle av seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år i form av samleie, uten skjerpene eller formildende omstendigheter, normalt bør straffes med fengsel i rundt seks måneder. Som det fremgår av samme punkt, er dette bare et utgangspunkt for vurderingen.
- (48) Tingretten la til grunn at den seksuelle omgangen besto i at A masturberte kjønnsorganet til B, puttet én eller flere fingre inn i skjeden, slikket hennes kjønnsorgan og fikk henne til å suge sin penis.
- (49) Domfellelsen i tingretten bygget på tiltalen, som samsvarte med det B hadde forklart i tilrettelagt avhør. Avhørene ble avspilt under hovedforhandlingen i tingretten. For lagmannsretten forklarte B seg direkte for retten. Hun forklarte da at den seksuelle

omgangen også hadde bestått i samleie, og at hun ikke hadde fortalt om dette i avhørene fordi hun skammet seg. A nektet for å ha hatt samleie med B.

- (50) Ut fra bevisførselen for lagmannsretten fant retten det bevist ut over rimelig tvil at den seksuelle omgangen omfattet samleie. Lagmannsretten la vekt på dette i straffskjerpene retning. I sin begrunnelse viste lagmannsretten til Rt-2013-287 avsnitt 21.
- (51) Jeg er enig i at det er anledning til å vektlegge at den seksuelle omgangen også omfattet samleie, noe som lå innenfor tiltalen, jf. straffeprosessloven § 38. Samtidig kan jeg ikke se at det blir noe mer enn et tilleggsmoment ved utmålingen av straffen, ettersom det i Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) punkt 7.12.4.5 er uttalt at innføring av penis i fornærmedes munn likestilles med samleie.
- (52) Den seksuelle omgangen med B skjedde tre ganger over en periode på om lag fire måneder, mens hun bare var 15 år gammel. Kontakten med henne ble etablert da hun bare var 14 år. Hun ble i en sårbar alder trukket inn i en voksen manns seksualliv, noe som bidro til å viske ut det skillet som skal være mellom voksne og barn. Den betydelige aldersforskjellen må tillegges vekt, jf. Rt-2013-1211 avsnitt 22.
- (53) I tillegg til domfellelsen for straffeloven § 302, er straffeloven § 309 overtrådt. Bestemmelsene kan benyttes i idealkonkurrens. Jeg skal knytte noen merknader til den bestemmelsen, før jeg kommer til den endelige straffutmålingen.

Straffeloven § 309 – kjøp av seksuelle tjenester fra mindreårige

- (54) Ved fastsettelse av straffenivået etter straffeloven § 309 tar jeg utgangspunkt i at lovgiver la til grunn at kjøp av seksuelle tjenester fra barn står i en særstilling, jf. høringsnotatet om kriminalisering av sex-kjøp på side 6. Dette må få betydning for straffenivået. Som påpekt i høringsnotatet på side 7, er unge mennesker lett påvirkelige, og de har dårligere forutsetninger for å vurdere konsekvensene av seksuelle handlinger enn voksne. Barn vil ofte være sårbare, og skadevirkningen for egen seksualitet kan være større for mindreårige enn voksne. I tillegg kommer faren for graviditet og kjønnsykdommer i ung alder.
- (55) Som lagmannsretten mener jeg at det også etter denne bestemmelsen kan legges vekt på ung alder. Det kan videre være relevant å se hen til om det er en betydelig aldersforskjell mellom partene, fordi dette kan si noe om styrkeforholdet mellom partene og graden av utnytting. Også omfanget og arten av den seksuelle omgangen eller handlingen vil naturligvis være av betydning.
- (56) Om straffutmålingen heter det i lagmannsrettens dom:

«A har planmessig, målrettet og kynisk over flere år oppnådd kontakt med flere unge jenter med det formål å kjøpe seksuelle tjenester. Aldersforskjellen er betydelig. Han har lagt ned stor innsats i å planlegge hvordan han skal tilnærme seg jentene slik at han oppnår det han ønsker. Dokumentet 'Ny fangdialog' viser hvordan han har forberedt seg på å overbevise den enkelte fornærmede til å inngå i relasjonen han ser for seg. Han har manipulert jentene til å opptre og gi ham den seksuelle tilfredsstillelse han forventer dersom de skal få vederlaget som implisitt ligger i avtalen. Han har rettet seg mot en aldersgruppe hvor beløpene han tilbyr normalt vil gi et

betydningsfullt bidrag i økonomien, og han har utnyttet deres higen etter å få det som tilsynelatende kan fremstå som lettjente penger.

Det betydelig antallet samleier med flere jenter og det lange tidsrommet de foregikk over, innebærer at det ikke er tale om en avgrenset impulshandling fra As side. Dette viser at viljen til å gjennomføre seksualforbrytelsene har vært vedvarende og sterk.

Lagmannsretten legger til grunn som skjerpene at A i begrenset grad har brukt kondom. I e-postkorrespondansen med flere av jentene har han uttrykt at 'det er noe han er ferdig med' og ikke ønsker å bruke. Det har utsatt jentene for fare for graviditet og kjønnsykdommer, særlig siden han hadde relasjoner med flere av jentene parallelt. To av jentene måtte han i ettertid be teste seg for klamydia.»

- (57) Jeg minner om at handlingene samlet pågikk over tre og et halvt år, og at de fem jentene var i alderen 15–17 år da relasjonene startet, mens A var i midten av femti-årene.
- (58) Når det gjelder B, viser jeg til faktum under drøftelsen av straffeloven § 302. A ga henne et samlet vederlag på cirka 15 000 kroner for seksuelle tjenester gjennom fire måneder. Ved sin opptreden bidro A til å bringe en jente under seksuell lavalder inn i salg av seksuelle tjenester. Dette er klart straffskjerpene.
- (59) Etter en samlet vurdering av forholdene, der overtredelsen av straffeloven § 302 er bærende, er jeg kommet til at straffen for forholdene som omhandler B, ligger på ett års fengsel.
- (60) For så vidt gjelder de øvrige domfellelsene for overtredelse av straffeloven § 309, omfatter dette fire jenter.
- (61) Domfellelsen knyttet til handlingene mot C gjelder gjentatte samleier gjennom et halvt år. A betalte henne mellom 1 000 og 3 000 kroner per gang. For noen faste møter i måneden tilbød han C månedlige «benefits» på 10 000–60 000 kroner. C var 16 år og svært sårbar i det aktuelle tidsrommet. Hun hadde i flere år slitt med rusproblemer, psykiske vansker og selvskading, noe A var klar over.
- (62) Forholdene som omfatter D, gjelder minst fire samleier, der hun mottok penger og parfyme som motytelse. Dette skjedde over en periode på omkring et år. D var i det aktuelle tidsrommet 17 år, uten at jeg mener det kan tillegges vekt i formildende retning. Lovgiver har bevisst valgt å skille ut forbudet mot kjøp av seksuelle tjenester fra mindreårige i en egen strafferamme, og samtidig hevet strafferammen sammenliknet med straff for kjøp av seksuelle tjenester fra voksne.
- (63) Den seksuelle omgangen med E omfattet samleie, slikking og masturbering av hennes kjønnsorgan samt at han stakk én eller flere fingre opp i hennes kjønnsorgan og fikk henne til å suge sin penis. Som vederlag betalte han henne om lag 3 000 kroner per gang. E var 17 år da forholdet ble innledet, og det varte i et drøyt halvår. I løpet av denne perioden fylte E 18 år, slik at den første hendelsen falt inn under § 309, mens de senere hendelsene rammes av straffeloven § 316. Selv om straffenivået etter § 316 vil være lavere enn etter § 309, kan jeg ikke se at det i saken her får særlig betydning ettersom overtredelsen av § 309 vil være klart dominerende ved utmålingen.

- (64) A hadde også ved to anledninger i løpet av to måneder seksuell omgang med F i form av slikking, innføring av én eller flere fingre i hennes kjønnsorgan og suging av hans penis. Han forsøkte ved en anledning å penetrere henne, uten at dette lot seg gjøre. Samlet betalte han henne 8 000 kroner. Også overfor F antydet han månedlige «benefits» på 10 000–60 000 kroner for noen faste møter. Det ene forholdet skjedde før hun fylte 18 år, det andre forholdet etter. Som for E kan jeg ikke se at dette får særlig betydning ettersom overtredelsen av § 309 vil være klart dominerende ved utmålingen.
- (65) Dersom forholdene som omhandler D, E og F hadde vært vurdert for hver enkelt av dem, mener jeg at de ulike forholdene ville ført til fengsel i intervallet fra 60 til 120 dager. For Cs del mener jeg straffen ville blitt strengere, nærmere seks måneder.
- (66) Ved fastsettelsen av endelig straff i denne saken, er imidlertid det helhetlige alvorret med gjentatte forhold over lang tid, av vesentlig betydning. Samlet finner jeg derfor at straffen for alle forholdene, før fradrag av eventuell tilståelse, bør settes til to års fengsel.

Erkjennelse

- (67) Saken fikk sin oppklaring da Bs mor meldte fra om forholdet til barnevernsvakten, som anmeldte forholdet til politiet. En nærmere gjennomgang av As epostkonti, konti på sosiale medier og diverse SMS, medførte at også de øvrige forholdene i tiltalen ble oppdaget.
- (68) A har erkjent å ha hatt seksuell omgang med de involverte jentene og å ha betalt vederlag. For to av jentene, B og E, erkjente han ikke kunnskap om rett alder, og han mente han ikke hadde hatt samleie med F før hun fylte 18 år. Han har ikke erkjent straffeskyld for forholdene. Lagmannsretten har, under henvisning til at tiltaltes erkjennelse ikke har gitt noen besparelser ved etterforskning eller irettføring, ikke tillagt denne vekt.
- (69) Selv om det ikke foreligger en uforbeholden tilståelse, jf. straffeloven § 78 bokstav f, mener jeg As erkjennelse av de faktiske forholdene bør tillegges en viss vekt. Det er generelt av betydning i saker om seksuallovbrudd at de faktiske forholdene erkjennes, og det må ha gjort situasjonen lettere for jentene at deres forklaringer om dette ikke ble bestridt. Lagmannsretten la videre vekt på As erkjennelse da den fant at vilkårene for å lese opp politiforklaringen til én av jentene, var oppfylt.
- (70) Etter mitt syn innebærer dette at den erkjennelsen som foreligger, bør lede til et fradrag i straffen på om lag ti prosent.

Konklusjon

- (71) Jeg er etter dette kommet til at den samlede straffen skal settes til fengsel i ett år og ti måneder, jf. straffeloven § 79 bokstav a, og jeg stemmer for denne

D O M :

1. I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 1 – ett – år og 10 – ti – måneder.
2. For øvrig forkastes anken.

- (72) Dommer **Noer:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

- (73) Dommer **Bergh:** Likeså.

- (74) Dommer **Thyness:** Likeså.

- (75) Justitiarius **Øie:** Likeså.

- (76) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 1 – ett – år og 10 – ti – måneder.
2. For øvrig forkastes anken.